

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego Komitet Polityki Naukowej

Opinia Komitetu Polityki Naukowej

z dnia 11 października 2018 r.

dotycząca projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz potencjału badawczego znajdujących się w dyspozycji ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki oraz na zadania związane z utrzymaniem powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych.

Komitet Polityki Naukowej (KPN) dokonał analizy wymienionego w nagłówku dokumentu i po dyskusji, przeprowadzonej drogą elektroniczną, przedstawia następujące uwagi.

Na wstępie Komitet pragnie zwrócić uwagę, że Rozporządzenie dotyczy złożonej materii i dlatego duże znaczenie ma przejrzysta redakcja dokumentu. Komitet uważa, że struktura tekstu może być znacząco poprawiona. Na przykład niektóre definicje i wzory pojawiają się w kilku miejscach tekstu (zasadniczym i aneksach), co utrudnia śledzenie opisu algorytmu. Komitet zwraca również uwagę, że konieczne jest zapewnienie spójności rozporządzenia w sprawie ewaluacji badań naukowych i w sprawie algorytmu podziału subwencji, w szczególności w odniesieniu do wyboru wyróżniających się grantów.

Komitet zgłasza następujące uwagi szczegółowe:

1. Rozporządzenie określa sposób podziału środków finansowych wewnątrz następujących grup uczelni i instytucji:
 - publicznych uczelni akademickich z wyłączeniem „uczelni badawczych”,
 - „uczelni badawczych”
 - publicznych uczelni zawodowych,
 - niepublicznych uczelni akademickich, instytutów naukowych PAN, instytutów badawczych, międzynarodowych instytutów naukowych (MIN),
 - Polskiej Akademii Umiejętności (PAU),

- uczelni publicznych kształcących personel lotniczy dla lotnictwa cywilnego.

Rozporządzenie nie określa sposobu podziału środków pomiędzy w/w grupami jednostek, pozostawiając Ministrowi dużą swobodę w podejmowaniu decyzji. Zdaniem Komitetu, Rozporządzenie powinno zawierać przynajmniej ramowe zasady podziału środków pomiędzy grupy jednostek.

2. Komitet z uznaniem przyjmuje utworzenie wspólnej subwencji dla jednostek prowadzących działalność dydaktyczną oraz naukową. Zwraca przy tym uwagę, że docelowym adresatem części dydaktycznej są kierunki studiów, a działalności naukowej - dyscypliny. Stawia to przed władzami jednostek, prowadzących oba rodzaje działalności, trudne wyzwanie umiejętnego podziału przyznanej subwencji, zwłaszcza w przypadku interdyscyplinarnych kierunków studiów oraz wewnątrzuczelnianych, interdyscyplinarnych jednostek czysto naukowych.
3. Należy wziąć pod uwagę fakt, znany z poprzednich systemów podziału środków, że proponowany algorytm będzie, choćby częściowo, stosowany do podziału na niższym szczeblu, wewnątrz jednostek. W takim przypadku zachodzi poważne niebezpieczeństwo niedoceniań centrów czysto badawczych, istniejących wewnątrz uczelni (przykładem mogą być Centrum Nowych Technologii CeNT, Małopolskie Centrum Biotechnologii MCB czy Centrum Synchrotronowe SOLARIS). Brak składnika studenckiego i jego pochodnych stawia te centra w niekorzystnej sytuacji finansowej.
4. Wyodrębnienie utrzymania powietrznych statków szkolnych i specjalistycznych ośrodków szkoleniowych kadr powietrznych wydaje się niepotrzebne – nadmiernie komplikuje treść rozporządzenia i proponowane rozwiązania. Zdaniem Komitetu tego typu zadania zmieszczą się w ramach szkolnictwa zawodowego, przy umiejętnie dobranych wskaźnikach kosztochłonności.
5. **Art. 5.1** Widelki zmiany subwencji z roku na rok wynoszą 98-106%, a w roku 2019 nawet więcej. Zdaniem Komitetu proponowany przedział jest zbyt wąski, zwłaszcza zbyt wysoka, dolna granica może osłabiać dążenia do podwyższenia jakości dydaktyki i badań naukowych.
6. **Art. 7.1 1) d)** Składnik kadrowy dla uczelni akademickich (Załącznik nr 1) jest obliczany w oparciu o zatrudnienie nauczycieli akademickich w uczelni i nie odnosi się do ich działalności naukowej. Jest to zmiana w stosunku do tego samego składnika, który w ostatnim Rozporządzeniu z dn. 7.12.2016 zależał od

potencjału naukowego uczelni. Komitet proponuje dwa alternatywne rozwiązania:

A. przywrócenie zależności składnika kadrowego od potencjału naukowego uczelni, jak w ostatnio obowiązującym Rozporządzeniu z dn. 7.12.2016 lub

B. wprowadzenie, w dodatku do obecnie proponowanego składnika kadrowego, nowego składnika naukowo-kadrowego, zależnego od liczby osób, prowadzących działalność naukową, analogicznego do składnika kadrowego w innych jednostkach (Załącznik nr 3), modyfikując odpowiednio wagi poszczególnych składników. Przy takiej zmianie Komitet uważa, że dodatkowe składniki algorytmu z Załącznika 1 (składnik badawczo-rozwojowy i projektowy) są zbędne. Przy proponowanych zmianach sugerowana waga składnika kadrowo-naukowego wynosiłaby 0,15 w przypadku publicznych uczelni akademickich, o których mowa w ust.1 pkt 1, oraz 0,10 w przypadku pozostałych uczelni akademickich, o których mowa w ust. 1 pkt 2. Wagi pozostałych składników nie uległyby zmianie.

7. **Art. 7.1 1) d)** Składnik kadrowy nie zawiera profesorów wizytujących. Ten element algorytmu działał w przeszłości stymulująco na współpracę międzynarodową. Komitet uważa, że profesorowie wizytujący powinni znaleźć się w składniku kadrowym, z wagą równą 4. Utrzymana też powinna zostać definicja pojęcia „profesor wizytujący”: „Profesorem wizytującym jest osoba niebędąca obywatelem polskim, posiadająca tytuł profesora lub tytuł profesora sztuki lub zatrudniona na stanowisku profesora w innej uczelni, instytucie badawczym, instytucie naukowym Polskiej Akademii Nauk, zagranicznej uczelni lub zagranicznej instytucji naukowej, która w poprzednim roku akademickim przeprowadziła co najmniej 60 godzin zajęć w uczelni akademickiej (z wyłączeniem osób pozostających z tą uczelnią akademicką w stosunku pracy“.
8. **Art.. 7.1 1) g)** Komitet jest przeciwny nadmiernemu mnożeniu składników w algorytmie. Takim elementem wydaje się być składnik badawczo-rozwojowy. Dodatkowo, z niezrozumiałych względów składnik ten występuje tylko w odniesieniu do uczelni akademickich, nie pojawia się on w części naukowej algorytmu dla pozostałych jednostek.
9. **Art. 7.1 1) h)** Składnik projektowy, podobnie jak składnik badawczo rozwojowy, z niezrozumiałych względów występuje tylko w odniesieniu do uczelni akademickich. Zdaniem Komitetu, ten składnik jest zbędny. Jeśli jednak wskaźnik projektowy w ogóle należy uwzględnić, to powinien on mierzyć nie liczbę projektów w poszczególnych kategoriach, a wartość projektów, mierzoną w złotych. Dodatkowo, projekty premiuwane wyższą wagą w rozporządzeniu o ewaluacji powinny mieć podobnie wyższą wagę w rozważanym algorytmie.

10. **Art. 7.1 1) c) i d).** Wyrażenie Na_i ma dwa różne znaczenia w tym samym Artykule.
11. **Art.9.1** Komitet uważa, że waga czynnika doktoranckiego nie musi rosnać w kolejnych latach. Wzrost znaczenia tego składnika powinna zapewnić wzrastająca liczba doktorantów.
12. **Załączniki nr 1 i 3.** Komitet sugeruje zmianę wag K_j w Załącznikach nr 1 i 3 tak, aby przedziały wag pomiędzy kategoriami A+ i A, oraz A i B+ miały równą wartość.
13. **Załącznik nr 1. pkt. 6.** Wzór zawiera błąd, dodając współczynnik kosztocłonności do liczby doktorantów (zamiast znaku dodawania powinien być znak mnożenia). W tym samym punkcie, w objaśnieniu wskaźnika d_d powinno być „liczbę dyscyplin” zamiast „sumę dyscyplin”.
14. **Załącznik nr 3. pkt. 1.** Wzór na Du_i powinien zawierać stałą F, jak w analogicznym wzorze z Załącznika 1.

PRZEWODNICZĄCY

KOMITETU POLITYKI NAUKOWEGO

Prof. dr hab. Jerzy Szwed